

Briuselis, 2020 m. gegužės 26 d.
REV1. Ši pranešimo redakcija pakeičia
2018 m. kovo 19 d. pranešimą

PRANEŠIMAS SUINTERESUOTIESIEMS SUBJEKTAMS

JUNGTINĖS KARALYSTĖS IŠSTOJIMAS IR ES AUDIOVIZUALINĖS ŽINIASKLAIDOS PASLAUGŲ TAISYKLĖS

2020 m. vasario 1 d. Jungtinė Karalystė išstojo iš Europos Sąjungos ir tapo trečiąja šalimi¹. Susitarime dėl išstojimo² nustatytas pereinamasis laikotarpis, kuris baigiasi 2020 m. gruodžio 31 d.³ Iki tos dienos Jungtinei Karalystei ir jos teritorijoje taikoma visa ES teisė⁴.

Pereinamuoju laikotarpiu ES ir Jungtinė Karalystė derės dėl susitarimo dėl naujos partnerystės, kuriuo visų pirma numatoma laisvosios prekybos erdvė. Tačiau neaišku, ar pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu toks susitarimas bus sudarytas ir įsigalios. Bet kuriuo atveju tokiu susitarimu būtų sukurti santykiai, kurie, kiek tai susiję su patekimo į rinką sąlygomis, labai skirtųsi nuo Jungtinės Karalystės dalyvavimo vidaus rinkoje⁵, ES muitų sąjungoje ir PVM bei akcizų srityje.

Be to, pasibaigus pereinamajam laikotarpiui Jungtinė Karalystė taps trečiąja šalimi ES teisės įgyvendinimo ir taikymo ES valstybėse narėse srityje.

Todėl visiems suinteresuotiesiems subjektams, ypač ekonominės veiklos vykdytojams, primenama apie teisinę padėtį, kuri susiklostys pasibaigus pereinamajam laikotarpiui.

¹ Trečioji šalis – tai šalis, kuri nėra ES valstybė narė.

² Susitarimas dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos (OL L 29, 2020 1 31, p. 7) (toliau – Susitarimas dėl išstojimo).

³ Iki 2020 m. liepos 1 d. pereinamasis laikotarpis gali būti vieną kartą pratęstas ne ilgiau kaip 1 arba 2 metams (Susitarimo dėl išstojimo 132 straipsnio 1 dalis). Kol kas Jungtinės Karalystės vyriausybė yra atmetusi galimybę pratęsti tą laikotarpį.

⁴ Išskyrus tam tikras Susitarimo dėl išstojimo 127 straipsnyje nustatytas išimtis, kurių nė viena nėra aktuali šiam pranešimui.

⁵ Visų pirma, laisvosios prekybos susitarime nenumatomos tokios vidaus rinkos (prekių ir paslaugų srities) sampratos, kaip abipusis pripažinimas, kilmės šalies principas ir suderinimas. Laisvosios prekybos susitarimu taip pat nepanaikinami muitinės formalumai ir tikrinimas, be kita ko, susiję su prekių kilme ir jų sąnaudomis, taip pat importo ir eksporto draudimai ir apribojimai.

Rekomendacijos suinteresuotiesiems subjektams

Paslaugų teikėjams, kuriems taikoma Direktyva 2010/13/ES dėl valstybių narių įstatymuose ir kituose teisės aktuose išdėstytų tam tikrų nuostatų, susijusių su audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikimu, derinimo, visų pirma rekomenduojama atsižvelgiant į šį pranešimą įvertinti pereinamojo laikotarpio pabaigos pasekmes.

Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui Jungtinei Karalystei nebebus taikomos ES audiovizualinių ir žiniasklaidos paslaugų taisyklės, visų pirma Direktyva 2010/13/ES⁶ (Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyva). Tai sukelia visų pirma šias pasekmes:

1. KILMĖS ŠALIS IR JURISDIKCIJA

Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyva grindžiama kilmės šalies principu, pagal kurį žiniasklaidos paslaugų teikėjams⁷ paprastai turi būti taikoma tik jų kilmės ES valstybės narės (nustatytos pagal direktyvą) teisė ir jurisdikcija, įskaitant atvejus, kai jų programos priimamos ir (arba) retransliuojamos kitose ES valstybėse narėse.

Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvoje nustatytos konkrečios taisyklės, pagal kurias nustatoma, kurios ES valstybės narės jurisdikcijai priklauso žiniasklaidos paslaugų teikėjas pagal kilmės šalies principą. Visų pirma tokie paslaugų teikėjai priklauso valstybės narės, kurioje, remiantis konkrečiais direktyvoje nustatytais kriterijais⁸, jie yra įsisteigę, institucijų jurisdikcijai. Jei šie kriterijai netaikytini, taikomi papildomi programos per palydovą transliuojantiems žiniasklaidos paslaugų teikėjams nustatyti kriterijai⁹. Tais atvejais, kai netaikytini nė vieni pirmiau nurodyti kriterijai, paslaugų teikėjas priklauso valstybės narės, kurioje jis laikomas įsisteigusiu remiantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 49–55 straipsniais, kompetencijai.

Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikėjai, kurie šiuo metu priklauso Jungtinės Karalystės institucijų jurisdikcijai (pavyzdžiui, dėl to, kad pagal direktyvą jie laikomi įsisteigusiais Jungtinėje

⁶ Direktyva 2010/13/ES dėl valstybių narių įstatymuose ir kituose teisės aktuose išdėstytų tam tikrų nuostatų, susijusių su audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikimu, derinimo (Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyva), OL L 95, 2010 4 15, p. 1.

Atsižvelgiant į kintančias rinkos realijas, ši direktyva neseniai buvo peržiūrėta priimant Direktyvą (ES) 2018/1808, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2010/13/ES dėl valstybių narių įstatymuose ir kituose teisės aktuose išdėstytų tam tikrų nuostatų, susijusių su audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikimu, derinimo (Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyva), OL L 303, 2018 11 28, p. 69.

⁷ Apibrėžtiems Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvoje.

⁸ Tokie kriterijai visų pirma yra: paslaugų teikėjo pagrindinės buveinės vieta; vieta, kurioje priimami redakciniai sprendimai dėl audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų; vieta, kurioje dirba dauguma paslaugų teikimo veikloje dalyvaujančių darbuotojų (žr. Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvos 2 straipsnio 3 dalį).

⁹ Šie kriterijai yra: valstybė narė, kurioje jie naudojami aukštynkrypčiu ryšiu su palydovu, arba, jei tokio ryšio valstybėje narėje nėra, valstybė narė, kurioje jie naudojami jai priklausančiais palydovo pajėgumais (žr. Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvos 2 straipsnio 4 dalį).

Karalystėje), gali patekti į vienos iš ES valstybių narių jurisdikciją, jei bus tenkinami Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvos 2 straipsnyje nustatyti kriterijai. Be to, ES valstybės narės galės netrukdomos imtis bet kokių, jų nuomone, tinkamų priemonių dėl audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų, kurias teikia Jungtinės Karalystės kaip trečiosios šalies paslaugų teikėjai ir kurios neatitinka Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvos 2 straipsnyje nustatytų sąlygų, jei tos priemonės neprieštaraus Sąjungos teisei bei tarptautiniams Sąjungos įsipareigojimams ir, jei taikytina, Europos konvencijai dėl televizijos be sienų¹⁰ (žr. Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvos 54 konstatuojamąją dalį).

2. KILMĖS ŠALIS IR PERDAVIMO BEI PRIĖMIMO LAISVĖ

Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvos 3 straipsnyje nustatyta, kad ES valstybės narės turi užtikrinti audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų priėmimo laisvę ir savo teritorijoje neriboti jų retransliavimo iš kitų valstybių narių dėl priežasčių, kurios patenka į ta direktyva koordinuojamas sritis.

Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, Europos Sąjungoje priimamoms ar retransliuojamoms Jungtinės Karalystės žiniasklaidos paslaugų teikėjų teikiamoms audiovizualinės žiniasklaidos paslaugoms nebebus taikoma Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvos 3 straipsnyje nustatyta priėmimo ir retransliavimo laisvė. Todėl ES valstybės narės turės teisę, remdamosi savo nacionaline teise ir, jei taikytina, Europos konvencija dėl televizijos be sienų bei kitomis taikytinomis tarptautinės teisės nuostatomis, apriboti audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų, kurių kilmės šalis yra Jungtinė Karalystė, priėmimą ir retransliavimą¹¹.

ES audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų taisyklėms skirtoje Komisijos svetainėje (<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/policies/audiovisual-media-services>) pateikiama bendra informacija apie Sąjungos teisės aktus, taikomus audiovizualinės žiniasklaidos paslaugoms. Prireikus šie tinklalapiai bus papildyti nauja informacija.

¹⁰ Prie šios konvencijos yra prisijungusios 20 iš 27 ES valstybių narių ir Jungtinė Karalystė. Prie konvencijos neprijungusios šios ES valstybės narės: Belgija, Danija, Graikija, Airija, Liuksemburgas, Nyderlandai ir Švedija (<https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/132>). Šios konvencijos taikymo sritis yra siauresnė nei Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvos, nes šia konvencija reglamentuojamos tik televizijos programų transliavimo paslaugos. Ji netaikoma ir užsakomosioms audiovizualinės žiniasklaidos paslaugoms bei dalijimosi vaizdo medžiaga platformos paslaugoms.

¹¹ Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvos 13, 16 ir 17 straipsniuose nustatomos konkrečios Europos kūrinių platinimo ir kūrimo skatinimo taisyklės, pavyzdžiui, Europos kūriniams skirta minimali kvota. Pagal Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvos 1 straipsnio 1 dalies n punktą Europos kūrinių laikomi ir kūriniai, kurių kilmės šalys yra Europos trečiosios valstybės, prisijungusios prie Europos Tarybos Europos konvencijos dėl televizijos be sienų, ir kurie atitinka Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvos 1 straipsnio 3 dalies sąlygas. Todėl pagal dabartinę direktyvos redakciją, neapribojant galimybes ateityje atlikti teisinės sistemos pakeitimus, įgyvendinant Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvos 13, 16 ir 17 straipsniuose nustatytas kvotas, kūriniai, kurių kilmės šalis yra Jungtinė Karalystė, bus laikomi Europos kūrinių net ir pasibaigus pereinamajam laikotarpiui.

Europos Komisija
Ryšių tinklų, turinio ir technologijų generalinis direktoratas